

Примено:	08 JUN 2026		
Орг. Един.	Број:	Прилог:	Вредност:
Njesia Org.	Numer:	Shtojce:	Vlere:
26	373/15		

Министерство за образование и наука - Биро за развој на образованието
Ministria e Arsimit dhe Shkencës - Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Ministry of Education and Science - Bureau for development of education

До: Министерство за образование и наука
- Педагошка служба

Предмет: Образложено мислење

Врска: Барање мислење бр. 26-373/14 од 01.06.2026 год.

Почитувани,

Бирото за развој на образованието согласно Вашето барање за давање образложено мислење за ракописи за учебник (бр. 26-373/14 од 01.06.2026 год.), формираше Комисија (Решение бр. 02-1161/2 од 02.06.2026 год.) за давање мислење за ракописи за учебник, и тоа:

1. АЛБАНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА за I година во гимназиско образование – (шифра VII);
2. АЛБАНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА за I година во гимназиско образование – (шифра VIII);
3. АЛБАНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА за I година во гимназиско образование – (шифра IX).

Комисијата внимателно го разгледа доставените ракописи и го дава следното мислење во прилог.

Со почит,

ПРИЛОГ/ШТОЈСЕ: Стручно мислење/Mendim profesional

Изготвил/Përgatiti: Комисија со Решение /Komisioni me Vendim
бр/nr. 02-1161/2 од/ të datës 02.06.2026

Контролирал/Kontrolloi: Afrodita Davko, раководител на одделение/
udhëheqëse njesie

Одобрил/Miratoi: Aisha Ajrullaj, раководител на сектор/
udhëheqëse sektori

Drejtuar: Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës
- Shërbimi Pedagogjik

Lënda: Mendim i arsyetuar profesional

Lidhja: Kërkesë për mendim nr. 26-373/14 të datës 01.06.2026

Të nderuar,

Byroja e Zhvillimit të Arsimit sipas Kërkesës suaj të parashtruar për dhënien e një mendimi të arsyetuar për dorëshkrim të teksteve shkollore (nr. 26-373/14 të datës 01.06.2026), formoi Komision (Vendim nr. 02-1161/2 më 02.06.2026), për dhënie mendimi për dorëshkrim të teksteve shkollore:

1. GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI për vitin I në gjimnaz - (shifra VII);
2. GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI për vitin I në gjimnaz - (shifra VIII);
3. GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI për vitin I në gjimnaz - (shifra IX).

Komisioni shqyrtoi me kujdes dorëshkrimet e dorëzuara dhe jep mendimin e mëposhtëm në shtojcë.

Me respekt,

ДИРЕКТОР / DRENTOR

м-р Милка Тримчевска

Министерство за образование и наука - Биро за развој на образованието
 Ministria e Arsimit dhe Shkencës - Byroja e Zhvillimit të Arsimit
 Ministry of Education and Science – Bureau for development of education

Бирото за развој на образованието изготви образложено мислење за ракописи за учебник, врз основа на пропишани критериуми во *Методологијата за вреднување на учебник*:

1. АЛБАНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА за I година во гимназиско образование – (шифра VII)

Во врска со усогласеност на содржината на ракописот за учебник со наставната програма по Албански јазик и литература за прва година гимназиско образование, ракописот ги има дефинирано темите/наставните подрачја така како што се предвидени во наставната програма.

Некои содржини треба да се именуваат како што се предвидени во наставната програма.

Во наставното подрачје **Јазик и комуникација** во наставната содржина *Историски развој на албанскиот јазик* треба да се додаваат поимите: *праисториски период, историски период – од I век до првите записи, нов период – од првите записи до денес*.

Во наставното подрачје **Литература, изразување и творење**, во наставната содржината *Наука на литературата* треба да се додаваат поимите: *стилистичка, естетска, импресионистичка, биографска, филозофска, новинарска критика* и да се додаде *Историја на драмата и театарот и Периодизација на албанската литература*. Во содржината *Стара албанска литература* да се додаваат поимите: *филобиблиска литература, арберешка литература, транскрипција, транслитерација*.

Доставениот ракопис за учебникот следи некои методи, дидактички упатства и релевантни активности за соодветна реализација на стандардите за оценување според одобрената наставна програма.

Врз основа на горенаведеното, констатираме дека ракописот на учебникот ги исполнува критериумите

Byroja për Zhvillim të Arsimit përgatiti mendim të arsyetuar profesional për dorëshkrim të tekstit shkollor, në bazë të kriterëve të përcaktuara në *Metodologjinë për vlerësimin e teksteve shkollore*:

1. GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI për vitin I në gjimnaz - (shifra VII)

Lidhur me harmonizimin e përmbajtjeve të dorëshkrimit të tekstit shkollor me programin mësimor të lëndës së gjuhës shqipe dhe letërsisë për vitin e parë të gjimnazit, në dorëshkrim temat/fushat programore janë të definuara ashtu siç janë paraparë në programin mësimor.

Disa përmbajtje duhet të emëtohen ashtu siç janë dhënë në programin mësimor.

Në fushën programore **Gjuhë dhe komunikim** në përmbajtjen mësimore *Zhvillimit historik i gjuhës letrare shqipe* duhet të shtohen nocionet: *periudha parahistorike, periudha historike – nga shek. I deri te shkrimet e para, periudha e re - nga shkrimet e para deri në ditët e sotme*.

Në fushën programore **Letërsi, të shprehurit dhe krijimtaria**, në përmbajtjen mësimore *Shkenca e letërsisë* duhet të shtohen nocionet: *kritika stilistike, estetike, impresioniste, biografike, filozofike, gazetareske* dhe të shtohet *Historia e dramës dhe e teatrit dhe Periodizmi i letërsisë shqipe*. Në përmbajtjen *Letërsia e vjetër shqipe* të shtohen nocionet: *letërsia filobiblrike, letërsia arbëreshe, transkriptimi, transliterimi*.

Dorëshkrimi i dorëzuar për tekstin mësimor ndjek disa metoda, udhëzime didaktike dhe aktivitete përkatëse për realizimin e duhur të standardeve të vlerësimit sipas programit mësimor të miratuar.

Në bazë të asaj që u tha më lartë, konstatohet se dorëshkrimi për tekst shkollor i plotëson kriteret

Министерство за образование и наука - Биро за развој на образованието
Ministria e Arsimit dhe Shkencës - Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Ministry of Education and Science – Bureau for development of education

во однос на прилагодувањето со наставната програма. Бирото за развој на образованието **дава позитивно мислење** за овој ракопис.

2. АЛБАНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА за I година во гимназиско образование – (шифра VIII)

Во врска со усогласеност на содржината на ракописот за учебник со наставната програма по Албански јазик и литература за прва година гимназиско образование, ракописот ги има дефинираше темите/наставните подрачја така како што се предвидени во наставната програма.

Многу содржини и поими не се именувани како што се предвидени во наставната програма а исто така недостасуваат некој од нив, како што се:

Во наставното подрачје **Литература, изразување и творење**, недостасува наставната содржината *Уметноста и нејзините видови* и поимите *архитектура, сликарство, скулптура, музика, глума, литература*. Во наставната содржина *Наука на литературата* треба да се додаваат поимите: *стилистика, естетска, импресионистичка, биографска, филозофска, новинарска критика*. Недостасува наставната содржина *Поделба на литературата*. Во содржината *Лирика* недостасуваат поимите: *поетски јазик- емоционалност, сликовитост, музикалност, ритмичност, конкретното и преносно значење на зборовите, версификација - стих, метрика на стих, видови стихови, строфа; композиција - строфична, хетерострофична; рима, лирски видови, тематко-мотивска класификација, лирски субјект*. Во содржината *Епика* треба да се додаваат поимите: *мотив, тема, идеја, форми на раскажување, ретардација, ретроспекција, интроспекција, перспекција*. Недостасува насловот *Историја на драмата и театарот* и *Периодизација на светската литература* и поимите: *Литературни периоди, епохи, стилски формации*. Во содржината *Периодизација на албанската литература* треба да се додаваат поимите: *литературата од*

нè rapport të përshtatjes me programin mësimor. Byroja e Zhvillimit të Arsimit **jep mendin pozitiv** për këtë dorëshkrim.

2. GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI për vitin I në gjimnaz - (shifra VIII)

Lidhur me harmonizimin e përmbajtjeve të dorëshkrimit të tekstit shkollor me programin mësimor të lëndës së gjuhës shqipe dhe letërsisë për vitin e parë të gjimnazit, në dorëshkrim temat/fushat programore janë të definuara ashtu siç janë paraparë në programin mësimor. Shumë përmbajtje dhe nocione nuk janë emëruar ashtu siç janë dhënë në programin mësimor dhe disa prej tyre nuk janë paraparë fare në dorëshkrim, të tilla si:

Në fushën programore **Letërsi, të shprehurit dhe krijimtaria**, mungon përmbajtja mësimore *Arti dhe llojet e tij dhe nocionet arkitektura, piktura, skulptura, muzika, aktrimi, letërsia*. Në përmbajtjen mësimore *Shkenca e letërsisë* duhet të shtohen nocionet: *kritika stilistike, estetike, impresioniste, biografike, filozofike, gazetareske*. Mungon përmbajtja mësimore *Ndarja e letërsisë*. Në përmbajtjen *Lirika* mungojnë nocionet: *gjuha poetike - emocionaliteti, përfytyrimi, muzikaliteti, ritmi, kuptim konkret dhe figurativ i fjalëve, vjershërimi - vargu, metrika e vargjeve, llojet e vargjeve, strofa; kompozicioni - strofik, heterostrofik, rima, llojet lirike sipas motivit: lirika e dashurisë, e peisazhit, atdhetare (patriotike), filozofike, sociale, humoristike, moderne; subjekti lirik*. Në përmbajtjen *Epika* duhet të shtohen nocionet: *motivi, tema, ideja, format e rrëfimit; retrospeksioni, introspeksioni, prospeksioni*. Mungon komplet përmbajtja mësimore *Historia e dramës dhe e teatrit dhe Periodizmi i letërsisë botërore* dhe nocionet: *periudhë letrare, epokë, formacion stilistik*. Në përmbajtjen *Periodizmi i letërsisë shqipe* duhet të shtohen nocionet:

Министерство за образование и наука - Биро за развој на образованието
Ministria e Arsimit dhe Shkencës - Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Ministry of Education and Science – Bureau for development of education

Националната Преродба, литературата во периодот меѓу двете светски војни, современата литература. Во содржината Хуманизмот и ренесансата во европската литература треба да се додаваат поимите: сонет, пародија, драмски вид комедија во ренесансата, елементи на трагедија: драмски конфликт, трагичен јунак, трагична грешка, трагичен лик, трагичен ефект. Недостасува делото „Канционер“ од Франческо Петрарка. Недостасува наставната содржина Стара албанска литература и поимите: преведена литература, оригинална литература, религиозен карактер, азбуки, транскрипција, транслитерација. Недостасува делото „Огледало на исповедта“ од Пјетер Буди. Во темата Изразување и творење недостасува содржината Креативно пишување и поимите: структурирани поетски форми: сонет, газел, балада и хаику. Исто така, во оваа програмско подрачје, наставните содржини не се подредени според хронологијата на литературните периоди и многу од нив се повторуваат со различни наслови. Во програмското подрачје Медиумска писменост, наставните содржини не се соодветно дефинирани, туку се прикажани како една наставна единица, што го оневозможува постигнувањето на стандардите за оценување.

Доставениот ракопис за учебникот следи некои методи, дидактички упатства и релевантни активности за соодветна реализација на стандардите за оценување според одобрената наставна програма.

Врз основа на горенаведеното, констатираме дека ракописот на учебникот не ги исполнува сите критериуми во однос на прилагодувањето со наставната програма. Бирото за развој на образованието не дава позитивно мислење за овој ракопис.

letërsia e Rilindjes Kombëtare, letërsia e periudhës mes dy luftave botërore, letërsia bashkëkohore. Në përmbajtjen Humanizmi dhe renesanca në letërsinë evropiane duhet të shtohen nocionet: soneti, parodia, lloji dramatik i komedisë në renesansë, elemente të tragjedisë: konflikti në dramë, personazhi tragjik, momenti tragjik, efekti tragjik. Mungon vepra „Kancioneri“ nga Françesko Petrarka. Mungon përmbajtja mësimore Letërsia e vjetër shqipe dhe nocionet: letërsia e përkthyer, letërsia origjinale, karakteri fetar, alfabetet, transkriptimi, transliterimi. Mungon vepra "Pasqyra e t'rrëfyemit" nga Pjetër Budi. Në temën Të shprehurit dhe krijimtaria mungon përmbajtja Të shkruarit krijues dhe nocionet: forma të strukturuar poetike: soneti, gazeli, balada, haiku.

Gjithashtu, në këtë fushë programore, përmbajtjet mësimore nuk janë të rradhitura sipas kronologjisë së periudhave letrare dhe shumë prej tyre përsëriten me tituj të ndryshëm. Në fushën programore Njohuri Mediatike përmbajtjet mësimore nuk janë definuar si duhet, por paraqiten si një njësi e vetme mësimore, që pamundëson arritjen e standardeve të vlerësimit.

Dorëshkrimi i dorëzuar për tekstin mësimor ndjek disa metoda, udhëzime didaktike dhe aktivitete përkatëse për realizimin e duhur të standardeve të vlerësimit sipas programit mësimor të miratuar.

Në bazë të asaj që u tha më lartë, konstatojmë se dorëshkrimi për tekst shkollor nuk i plotëson të gjitha kriteret në raport të përshtatjes me programin mësimor.

Byroja e Zhvillimit të Arsimit nuk jep mendin pozitiv për këtë dorëshkrim.

Министерство за образование и наука - Биро за развој на образованието
Ministria e Arsimit dhe Shkencës - Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Ministry of Education and Science – Bureau for development of education

3. АЛБАНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА за I година во гимназиско образование – (шифра IX)

Во врска со усогласеност на содржините на ракописот на учебникот со наставната програма по предметот албански јазик и литература за прва година гимназија, во ракописот темите/програмските области, но и содржините и поимите, се дефинирани и именувани онака како што се предвидени во наставната програма, но недостасуваат некои содржини и поими, како што се:

Во наставното подрачје *Јазик и комуникација* треба да се додаде содржината *Скратеници и скратувања на зборовите*. Во наставната содржина *Пишување текстови за официјална и неофицијална, комуникација*, точно да се дефинираат форматите за официјална и неофицијална комуникација. Во наставното подрачје *Литература, изразување и творење*, да се дадат конкретни примери за *лирските, епските и драмските видови*. Во содржината Античка литература да се додаваат подолги фрагменти. Содржината *Периодизација на албанската литература*, да се постави пред наставната содржина *Хуманизмот и ренесансата во европската литература*.

Доставениот ракопис за учебникот следи доволно методи, дидактички упатства и релевантни активности за соодветна реализација на стандардите за оценување според одобрената наставна програма.

Врз основа на горенаведеното, констатираме дека ракописот на учебникот ги исполнува сите критериуми во однос на прилагодувањето со наставната програма.

Бирото за развој на образованието **дава позитивно мислење** за овој ракопис.

3. GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI për vitin I në gjimnaz - (shifra IX)

Lidhur me harmonizimin e përmbajtjeve të dorëshkrimit të tekstit shkollor me programin mësimor të lëndës së gjuhës shqipe dhe letërsisë për vitin e parë të gjimnazit, në dorëshkrim temat/fushat programore, por edhe përmbajtjet dhe nocione, janë të definuara dhe të emëruar ashtu siç janë paraparë në programin mësimor, por disa prej tyre nuk janë paraparë në dorëshkrim, të tilla si:

Në fushën programore *Gjuhë dhe komunikim* duhet të shtohet përmbajtja *Fjalët e shkurtuara dhe shkurtesat*. Në përmbajtjen mësimore *Të shkruarit e teksteve për komunikim zyrtar dhe jozyrtar, të definohen saktë shkresat e komunikimit zyrtar dhe jozyrtar*.

Në fushën programore *Letërsi, të shprehurit dhe krijimtaria*, të jepen shembuj konkret për llojet *lirike, epike dhe dramatike*. Në përmbajtjen *Letërsia antike të vendosen fragmente më të gjata*. Përmbajtja *Periodizmi i letërsisë shqipe*, të vendoset para përmbajtjes mësimore *Humanizmi dhe renesanca në letërsinë evropiane*.

Dorëshkrimi i dorëzuar për tekstin mësimor ndjek mjaftueshëm metoda, udhëzime didaktike dhe aktivitete përkatëse për realizimin e duhur të standardeve të vlerësimit sipas programit mësimor të miratuar.

Në bazë të asaj që u tha më lartë, konstatojmë se dorëshkrimi për tekst shkollor i plotëson të gjitha kriteret në raport të përshtatjes me programin mësimor.

Byroja e Zhvillimit të Arsimit **jep mendin pozitiv** për këtë dorëshkrim.

Министерство за образование и наука - Биро за развој на образованието
Ministria e Arsimit dhe Shkencës - Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Ministry of Education and Science – Bureau for development of education

Комисија за давање мислење/Komisioni për dhënien e mendimit:

Ajshe Selmani- раководител на одделение/udhëheqëse njësie *A. Selmani*
Masar Avdiu – советник / këshilltar *M. A.*

